

אף על פי שאין בו שוה פרוטה - פרוטה Even though it is not worth a

OVERVIEW

The ברייתא here teaches that the שטר קידושין need not be worth a פרוטה. Later in the פרק, another ברייתא teaches that the שטר מכירה need not be worth a פרוטה. Our תוספות explains the necessity (and novelty) of these ruling.

הכא ניהא דקצת הוא רבותא לפי דבשוה פרוטה היתה ראויה להתקדש בלא שטר¹ –
Here concerning a שטר קידושין it is understandable (why the ברייתא mentions that the שטר is valid even if it is not a פרוטה), for there is somewhat of a novelty in this ruling. Since, if the שטר were a שוה פרוטה she would be capable of becoming מקודשת without a שטר, but merely with the value of the parchment (which is a פרוטה), based on כסף קנין.

תוספות presents a difficulty:

אבל לקמן (דף כו,א) גבי שדי מכורה לך יש לתמוה –
However later concerning the ברייתא which states, ‘my field is sold to you’, and the ברייתא concludes that the sale is effective even though the שטר is not a פרוטה, one wonders -

מאי רבותא דאף על פי שאין בו שוה פרוטה –
What is the novelty that it is a valid שטר even if it is not a שוה פרוטה -
דהתם המוכר נותן השטר וכך לי בשוה פרוטה כמו באין בו שוה פרוטה² –
Since there it is the seller who gives the שטר and it makes no difference whether it is a שוה פרוטה or whether it is not a פרוטה!

תוספות answers:

ויש לומר משום דכתב ביה נתינה אחריתי³ ספר המקנה סלקא דעתך –
And one can say; since that the term נתינה (giving) is written by a שטר קנין as it says ‘[after I gave] the writ of acquisition’, I may have thought -
דליבעי שוה פרוטה⁴ משום⁵ דמוכר מקנה שדהו ללוקח קא משמע לן דלא בעי:

¹ The ברייתא says that even though it has no שוה פרוטה and he cannot be מקדש her with this שטר in the context of כסף קנין (since it is not worth a פרוטה), nevertheless he can be מקדש her with this שטר within the context of שטר קנין. [This cannot be termed a רבותא; rather it is a 'קצת הוא רבותא']

² There would (seemingly) be no reason to assume that it is a 'better' קנין if the שטר is a שוה פרוטה. It is the buyer who gives the כסף for a קנין; not the seller. The seller is giving the שטר, it will never be a כסף קנין regardless if the שטר is a שוה פרוטה or not. By קידושין the acquirer gives the שטר, therefore if it is a שוה פרוטה it would conceivably accomplish קידושין through כסף קנין.

³ The תוספות הרא"ש לקמן כו,א ד"ה אע"פ אתרי תיתי ספר המקנה (ירמיה לב,טז) amends this to read רש"ש.

⁴ The term נתינה indicates giving something of value; which is a שוה פרוטה. See אבא שאול where פסחים לב,ב. See “Thinking it over # 1.

That a שוה פרוטה be required for the שטר, (since the seller is transferring his field to the buyer⁶), therefore the ברייתא teaches us that a פרוטה is not required. The שטר may be worth less than a פרוטה.

SUMMARY

The novelty by a שטר קידושין that it need not be a פרוטה is that even though if it would have a פרוטה she would be מקודשת on account of כסף קנין, nevertheless even if it is not a פרוטה she is שטר. By a שטר מכירה the novelty is that even though the פסוק uses the term נתינה concerning a שטר מכירה, nevertheless it need not be worth a פרוטה.

THINKING IT OVER

1. If the term נתינה is mentioned by a שטר⁷, why indeed is a שוה פרוטה not required?!⁸
2. Can we use the novelty of שטר מכירה to also explain the novelty of שטר קידושין (which is derived from גט where the term נתינה is also used)?⁹

⁵ Others delete the words; משום דמוכר מקנה שדהו ללוקח (for they find no meaning to it) [and (others) insert it in the following תוספות ד"ה הא]. See נח"מ who amends it to read שטר ללוקח and therefore I would think that a שוה פרוטה is required.

⁶ See previous footnote # 5.

⁷ See footnote # 4.

⁸ See תוספות גיטין כ,א ד"ה דילמא. See בל"י אות ריא.

⁹ See נח"מ בד"ה תוד"ה אע"פ.